

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

בַּקְדוּשִׁין דף ע ע"ג:

מוסף רש"י

אשר לה' לרבות את
האמירורים. להמשיך
האכלן בעומות הגוף.
לדבר לה' קרא וימרה סוף
המדרגים שלו (בדבר שוא)
עולו לגבור (חברים 14)
דיוהו ליה ולתבת מנת
שאלמים וימאלם עילי,
ומתי אבר לה' לרעות ק'
בשר הקרב לה' שם אכלו
עומה עש כרת (שיר
104). מהו דלדן עולו
ביקר. ימים קודם
שחיתו. שמה שמה
לגיוהו שוב מה שמה
מזיקר. ימים קודם
מכשור ויחיתו ייד,
אנף טען טען ציקור
ד' ימים (מחות 108).
הו המרת דר פורסלה.
דלס אמר דרו ותכביו
מעשו לאציו ששמים אמר
רחמנא לא יאלס ד' (ביבוח)

רבינו חננאל

מדאשתי טומאת בשר
אשתי נמי טומאת
ההלבית ופ. אשתי
רבא טומאת אימורין
טומאת בשר אימורין
שנאמר אשר לה ליה
האימורין, וכין ליה
טומאת בשר ליה
לטומאת אימורין. בעי ר'
ידיא אימור פסח מצרים
היכא אטריניה. אמר
לוי ומנן לימא לן דא
שילן צדיק בעיניהו. כלומר
חוסם מני מאכל
ואכלום. ועוד אתא
ר' יוסף שלש מובחנות
היו שבי, אחד המשקוף
והשתי חתי המזוהות שנתנו
עליהם מן הדם, ומובח
להקרבא אל היה שם, הלא
משפט שאלום.

[מתני'] מה בין פסח מצרים לפסח דורות פסח מצרים מקחו מבעשור וכו'. מנא לן דכתיב ויקחו להם, זה מקחו מבעשור ולא לדורות מבעשור.

ואקשינן אי הכי כל מה
וכו', ותניא מנין לתמיד
והיה לכם למשמרת עד
יש בו מום ארבעה ימים
ופסח דורות אמאי אינו
של חדש הזה כזה. ושנינן
כותיה הוה מרבינן ליה,
ולא פסח דורות. ושנינן
דאכילת בשר נוהג בזה כ

מהו: מי מחייבי משום אוכלי קדשים בנ-
זרות וכל זר לא יאכל קדש (ויקרא כב)
בנזומות הגוף אשר לה' לנזות את הא-
שוקי(ו). צַר לִי בַעֲשׂוֹד: ג' מנחות.
פסח דכתיב בעשור לחדש הזה וגו'
(שמות יב): ועטון הוא באורם אוזב
גרסי': לילת אחד. מפרש בגמרא [ע"ש]:
ג' למחרת. ציקור שאל יאח
זו מום מצקרין אותו כל ארבעה
וכתיב הזה ה"ז דממעטי"פ] פסח דורות
וכלן שאר קרבנות: מה להלן כו'.
וכי היכי דלדורות בתמיד צעי ציקור
ה"ה ודאי לפסח דורות: ופסח דורות
נמי כו'. בניחוחא: שיהו כל עבודות
של חדש הזה כזה. כל פסחי דורות
הוקשו זה לזה ומיהו לענין מקחו
בעשור הזה מיהו והאי הזה
דצעי ציקור דריש ליה למלתא אחריחא
כדמפרש ואזיל: אלא הוה. דצעי
ציקור למה לי: למעוטי פסח שני.

מזיקור ארבעה ימים: דלוסיה. דהוי יום אחד כמו פסח מזרים וכי קא ממעט דכחותה ממעט וזהו דגבי מקחו מבעשור על כרחיך למעוטי פסח דורות אחא דלילו למעוטי שני לא זאגטריך דהא ארבעט מהאי הזה דגבי זיקור ווימעטי מזיקור ארבעה ימים וימס עשור דתרוויין משמעמי מההוא קרא דלמשמרת משמע זיקור ומקח ואיך הזה ממעט פסח דורות ממקח בעשור אבל מזיקור ארבעה ימים לא ממעט ליה אס לא הפרישו מבעשור יבקר שנים ושלא טלאים מבעשור שבעת שמיטה יקח א' מן: **לכדר' אצורן בן עזריה ורבי עקיבא.** ב"ק דברכות נאמר כאן בלילה הזה ונאמר להלן ועברתי בצרך מזרים בלילה הזה כו': ערל שמתו אחיו מחמת מילה: בן נכר. שנתנכרו מעשיו לאחי שבשמים. נראה צעירי ללא גרסינן גבי הדדי כל ערל וגו' כל בן נכר וגו' הכי נמי כו'. אלא הכי גרסי' כל ערל לא יאכל בו הכי כו' אמר קרא ועצדת אלה בו למת לו בו המרת דמי פוסלת ואין המרת דת פוסלת בתרומה ואיזטריב למיכתב ערל כו'. ולא גרסי' אלא מעתה תושב ושכיר כו' דהא תושב ושכיר כולי קרא יתירא הוא דתושב ושכיר אובל בפסח דתושב זה קניו כסף קניו עולם ונרעל ושכיר זה עבד עברי קניו קנין שנים ותרווייהו ישראל מעליה ניהו ואכלי פסחם כדאמרין ביבמות דהערל (דף ע. ו) וקרא יתירא הוא ומופנה לגזירה שוה נאמר תושב ושכיר בפסח ונאמר תושב ושכיר בתרומה כדמפרש ליה התם ואידי דתבציה כתב בו דידיה. ולשון הספרים לא ידענא מאי שינויא דקא משני בו המרת דת פוסלת מאי שייך המרת דת גבי תושב ושכיר הא ישראל מעליה ניהו ועוד וזה דרשה מזו דגבי בו נכר דרשינו לה

זהערל (ס:) ומלתה אותו אז הבעלים
העומד למול או עבד אינו אוכל פסח ע
(ימות ע.ד.) נאמר ממנו בפסח [שמות יב] ונא

כתובים ביה אמרנן לוח ולא לדורות, והא כתיב ביה
ועתה יקבור ארבעה ימים קדשם חשיטה, שנאמר חשיטה
בדעת עשר שיר, מה להלן ארבעה ימים קדשם חשיטה
בדעת חשיטה, ושנינא אמר תדכתי ביה תשבור
ביה קבור ארבעה ימים, והנתיב ועבדת את העבודה
הזאת למעוטי במוקד, ד' ימים קדשם חשיטה לפסח
ז"ל. אלא מעתה ואכלו את הבשר בלילה הזה, הכי
נא אכילת פסחים בלילה דאחריו מועבדת שיהיה כל
דנינו נהוג, למה לי דכתיב ורמנא הוה, ושנינא לא

מהו מדאישתרי טומאת בשר אישתרי נמי
טומאת אימורין או דילמא מאי דאישתרי
אישתרי מאי דלא אישתרי לא אישתרי אמר
רבא מכדי טומאת אימורין מהיכא איתרבי
מטומאת בשר דכתיב 'אשר לה'⁶ לרבות
את האימורין כל היכא דאיתיה לטומאת
בשר איתיה לטומאת אימורין "כל היכא
דליתיה לטומאת בשר ליתיה לטומאת
אימורין בעי רבי זירא אימורי פסח מצרים
היכא אקטרינהו א"ל אביי ומאן לימא לן דלא
שויסקי עבוד ועוד הא תנא רב יוסף ג'
מזבחות היו שם על המשקוף ועל שתי
המזוזות ותו מידי אחרינא לא הוה:
מתני' ימה בין פסח מצרים לפסח דורות
פסח מצרים מקחו מבעשור וטעון הזאה
באגרת אזוב ועל המשקוף ועל שתי
המזוזות ונאכל בחפזון בלילה אחד ופסח
דורות נוהג כל שבעה: **גמ'** מנא לן דכתיב
ידברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור
לחדש הזה ויקחו זה מקחו מבעשור ואין
פסח דורות מקחו מבעשור אלא מעתה
יהיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום
לחדש הזה הכי נמי זה טעון ביקור ד' ימים

קודם שחיטה ואין אחר מעון ביקור ^ד והתני
ששטען ביקור ד' ימים קודם שחיטה שנא' ^ד ת
הוא אומר והיה לכם למשמרת עד ארבעה
ימים קודם שחיטה אף כאן מעון ביקור ד'
דכתיב תשמרו ופסח דורות גמי הכתיב ^ד וענ
הזה ^ד שיהו כל עבודות חדש זה כזה אלא
דכוותיה אלא מעתה דכתיב ^ד ואכלו את הבכור
כלילת ואין אחר נאכל כלילת אמר קרא ועבד
לי ^ד לכדר' אלעזר בן עזריה ור"ע אלא מעתת
ה"ג דבו אינו אוכל אבל אוכל בפסח דורות
לי ^ד דבו אינו אוכל אבל הוא אוכל במצוה ומרוו
יאכל בו ה"ג דבו אינו אוכל אבל אוכל הוא
אלא בו למא לי ^ד בו המרת דת"י פוסלת וא
ואיצטריך למיכתב ערל ואיצטריך למכתב
משום דמאס אבל בן נכר לא מאס אימא
משום דאין לבו לשמים אבל ערל דלבו לשמ
תושב ושכיר לא יאכל בו הכי גמי דבו הוא
דורות אמר קרא ועבדת אלא בו למא לי בו ה'
פוסלת בתרומה אלא מעתה ^ד ומלתה אותו אז
אוכל בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו ^ד ל
ואין מילת זכריו ועבדיו מעבדת בתרומה אלא
בו ה"ג דבו אינו שובר אבל שובר בפסח ד
למא לי ^ד בו בכשר ולא בפסול אלא מעתה דכ
אי אתה אוכל אבל אתה אוכל נא בפסח דור
למא לי ^ד לכדרבא א"ר יצחק: ונאכל בחפזון וכ
אותו בחפזון אותו נאכל בחפזון ואין אח
נוהג כל שבעה וכו': אמאי קאי אי לימא אס

אכל בו ואי לא מל את עבדו לא יאכל חיה דמילת זכר
שימול אותם דכתיב [שמות יב] המול לו כל זכר ואי יקרב
ר ממנו דמער [דברים כו] מה להלן ערל אסור בפסח אף כא

אקשין חוב אלא מעתה כל ערל לא
היה כפסח דורות. וטעם שאני החם
הדחית ערל וכן וטעם וישיבתי ושכרתי
שימול עצמו וישיבתי ועבדתי. וטעם
הוא שהיה כל עבדותו של חם הזה
כפסח מצרים מדעם ממש חם הזה
פ' הערל דאמרין מנין לערל שאסור
מפנה לרין ממש יורה שהיה, וחד
סוד שרש כל מעשה ידיו שנואם

למעושי פסח שני ודביותה.
 לפסח דורות מרבין
 מועצת דליכא למימר דהוה דמקחו
 מבעשור נמי זא למעט פסח שני
 דאין מקחו מבעשור ולא נמעט פסח
 דורות דהא לפסח שני לא אינטריך
 כיון דלא בעי ציקור לא בעי נמי
 שיהא מקחו מבעשור:

אבל אתה שובר בפסח דורות
אמר קרא ועבדת. תימה
לריב"א אמאי לא טריטריך להכי ועבדת
הא כיון דמכבי בפסח שני ועמס לא
ישברו בו כל שכן בראשון:
אורתו בחפזון ואין אחר בחפזון.
קשה לריב"א אמאי לא פריך
ואימא אותו בחפזון ואין פסח שני
נאכל בחפזון אבל פסח דריות
הכי נמי נאכל בחפזון מועבדת:
(שי"ר לעמוד ב:)

נאכל בחפזון לילא אחד וזה"ה
לפסח דורות. ואם מאמר
א"כ אמאי תנייה כלל במתניתין
כיון דשנים בזה יש לומר דתנייה
אגב דבעי למיתני וחמורא כל היום
ופסח דורות נוהג כל שצעה:

קודם
בן בג אומר מניין לתמיד
מזרו להקריב לי במועדו ולהלן
שר מה להלן טעון ביקור ד'
ם קודם שחיטה שאני התם
ת את העבודה הזאת בחדש
וחוא הוזה למעוטי פסח שני
לילית הוזה ה"ג דוה נאכל
את העבודה אלא הוזה למה
במקור יורל לא יאכל בו

ר קרא ⁵ועבדות אלא בו למה
אלא מעתה ⁶ח (וכל) בן נכר לא
ת לזירות אמר ⁷קרא ועבדת
המרת דת פוסלת בתרומה
נכר ⁸דאי כתב רחמנא ערל
צריכא ואי אשמעינן בן נכר
אימא לא צריכא אלא מעתה
ו אוכל אבל אוכל הוא בפסח
ת דת פוסלת ואין המרת דת
כל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל
יבו מילת זכריו ועבדיו מעכבת

תה דכתיב ¹¹ועצם לא ישברו
ת אמר קרא ועבדת אלא בו
ב ¹²אל תאכלו ממנו נא ממנו
אמר קרא ועבדת אלא ממנו
מנא לן דאמר קרא ¹³ואכלתם
נאכל בחפזן: ופסח דורות
ז ¹⁴פסח כל שבעה מי איכא
אלא

ועצדיו מעבצת צפסח אס יש לו בן
שמותו: דררצא א"ר יאחק. צפ' הערל
יל אסור צמעשר: ט' צחפון. צמהירות:
ואלל

כ' בו וכל כן נכר לא יאכל בו דבתיב פסחא מפרשים
יב ועבתה כדארמון, ומרבין בפסחא דורות מועברת
גור תושב ושכיז ולא גר צדק פטילות ומשומדות
פ' סו, איתלינא זבא ממנו, אלו כולם תפחו מועברת
פ' בספח דורות. ומינו דארביי פסחא דורות פסחא
משנינן הני ממנו מימן בעינן להו כדרשיניהו רבא
עשר, אמר רבא אמר ר' יצחק תלתא ממנו כת'
עשה אחרי אל תעשה, ושלשה ממנו חותיב במע'
חדח מופנה לרוון ממו גזירה שוה. ובפסחא דורות

יב א מיי פ"ו מהל' ק"פ
הלכה ח:
כב ב מיי פ"ו מהלכות
ק"פ הלכה טו:
כא ג מיי פ"א מהל'
תמידין הלכה ט:
כב ד מיי פ"ט מהל'
ק"פ הלכה ח:
כג ה שס הלכה ז:
כד ו מיי פ"ט מהל'
ק"פ הלכה ט ופ"ה
הלכה:
כה ז מיי פ"ו מהל'
מדות ה' יוד:

תורה אור השלם

1. וְהָשִׁיב אֶשֶׁר תִּלְכֶּם
 אֶשְׁרֵי מִנְהַב הַשְּׂמִילִים
 וְיִשְׁאֲרֵי שְׂמֹנֶה עֶשְׂרִי
 וְנִזְכְּרוּהֶם תִּשְׁשֵׁ הַיּוֹם
 וְיִקְרָא כ י
 2. דְּבַר לֵךְ בִּי עֲדַת
 לִאֲמֹר גִּישְׁתָּ
 שִׁירָשׁ הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב ג
 3. וְהִי הִלֵּךְ מִלְשֻׁמְתָּ
 עֲדָה אֶרֶצָה עֲשֵׂר וְ
 שִׁירָשׁ הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 4. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 5. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 6. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 7. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 8. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 9. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 10. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 11. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 12. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י
 13. וְהָיָה כִּי יִשְׁרָאֵל
 וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם לִבִּית
 אֲמֵת הַזֶּה וְיִזְכְּרוּ לָךְ
 אֶת־שֵׁם לִבִּית אֲמֵת הַזֶּה
 שְׁמוֹת ב י

רבינו חננאל (המשך)

דיליף הזה הזה מועברתי
בארץ מצרים, וכתוב ביה
כחצות הלילה אני יוצא
ויגו', מה להלן הזה דכתיב
עד חצות אף הזה דכתיב
באכילת פסחים עד חצות.
ופירושו בסוף מסכתא זו.

יחיו מפסח מצרים וכשרין
אכילת הבשר כלילה הזה
עיקוב אכילתו בפסח עד
את העבודה הזאת בחדש
מצרים, ממנו ממנו דכתיב
שמייה דר' יצחק ביבמות
בפסח, חד לגופיה, וחד
חד לגופיה וחד שמותר
כל שבעה. אוקימנא הכי